T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/542
KARAR NO : 2022/137
KARAR TR : 28/02/2022

ÖZET: 5510 sayılı Kanun'un yürürlük tarihinden sonraki sosyal güvenlik uygulamalarına ilişkin uyuşmazlıkların çözümü kapsamında açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Y..G
Vekili : Av. A.Ç
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekilleri : Av. M.B.T

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, 08/02/2013 tarihinde Elmadağ Polis Meslek Yüksekokulunda öğrenci iken bir sosyal faaliyet esnasında gözünden yaralandığı ve malul kaldığından bahisle idari polis kadrosuna atanması istemiyle yaptığı başvurunun reddi üzerine kurum işleminin iptali ve özlük haklarının ödenmesi istemiyle idari yargıda dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Mardin 1. İdare Mahkemesinin 22/01/2021 tarihli ve E.2020/183 sayılı görevlilik ara kararı**ile, davalılardan Sosyal Güvenlik Kurumunun görev itirazının reddine karar verilmiştir. Davalı idarenin olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvurusu üzerine de dava dosyası, aynı mahkemenin 17/03/2021 tarihli ara kararı ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Talebi

3. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, "*5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra bu Kanun'un 4. maddesi uyarınca, memur ve diğer kamu görevlilerinin bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanun'un değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı, dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği"* görüşüyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar vererek dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir.

4. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, aynı düzenleme kapsamında benzer yöndeki görüşleri bilindiğinden, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısının yazılı düşüncesi istenilmemiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

5. Emniyet Teşkilatı Sağlık Şartları Yönetmeliği'nin *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Yönetmeliğin amacı; okullara alınacak öğrencilerde, Emniyet Teşkilatı kadrolarına yapılacak ilk atamalarda, öğrencilikten veya memuriyetten ayrıldıktan sonra yeniden öğrenciliğe veya memuriyete geri dönüşlerde, Emniyet Hizmetleri Sınıfı dışında kalan diğer hizmet sınıflarına açıktan yapılan atamalarda ve naklen atamalarda, öğrencilikte veya memuriyette hastalanma durumlarında, malullük ve vazife malullüğünde, vazife malulü olarak çalışmaya devam etme durumunda ve hizmet sınıfı değişikliklerinde aranacak sağlık şartlarına ilişkin usul ve esasları belirlemektir."

6. Aynı Yönetmeliğin *"Kapsam"* başlıklı 2.maddesi şöyledir:

"*Bu Yönetmelik; okullara öğrenci alımında, öğrencilikte, Emniyet Teşkilatı kadrolarına yapılacak ilk atamalarda, öğrencilikten veya memuriyetten ayrıldıktan sonra yeniden öğrenciliğe veya memuriyete geri*

dönüşlerde, Emniyet Hizmetleri Sınıfı dışında kalan diğer hizmet sınıflarına yapılan açıktan atamalarda ve naklen atamalarda, memuriyette, malullük ve vazife malullüğünde, vazife malulü olarak çalışmaya devam etme durumunda, hizmet sınıfı değişikliklerinde aranacak sağlık şartlarını, giriş raporu ve son durum-dilim belirtir sağlık kurulu raporu alınmasını, bu raporların ayrıntılarını ve bu raporlara göre yapılacak işlemlere ilişkin hususları kapsar."

7. Aynı Yönetmeliğin 4.maddesinin (f) bendine göre; *"idari polis, vazife malulü olarak çalışmaya devam eden Emniyet Hizmetleri Sınıfı personelini ifade eder."*

8. Yönetmeliğin *"Vazife malullüğü, vazife malulü olarak çalışmaya devam etme ve idari polislik"* başlıklı 17.maddesi şöyledir:

"(1) Emniyet Teşkilatında bütün hizmet sınıflarında görev yapan personelden;

a) Görevleri sırasında veya görevlerinden dolayı uğradıkları kaza veya saldırı sebebiyle ya da görevin sebep ve tesiri ile yaralanan veya sakat kalanlar ile Emniyet Teşkilatında bütün hizmet sınıflarında görev yapmakta iken fiili askerlik görevini ifa etmek üzere aylıksız izne ayrılanlardan, askerlik hizmetini ifa ederken görevin sebep ve tesiri ile yaralanan veya sakat kalan personelin tedavileri 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 105 inci maddesi hükümlerine göre sağlanır.

b) Bu kapsamdaki personelin vazife malullüğü talebi olması durumunda; bu Yönetmelik hükümlerine uygun olacak şekilde alınmış olan son durum ve dilim belirtir sağlık kurulu raporları ile birlikte tüm sağlık dosyaları sağlık komisyonunca incelenir. Bütün hizmet sınıfları için C, D ve E dilimi sağlık şartlarını taşıyanların sağlık dosyaları, değerlendirilmek ve karara bağlanmak üzere Personel Dairesi Başkanlığı aracılığı ile Sosyal Güvenlik Kurumuna gönderilir.

(2) Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından vazife malullüğüne karar verilenlerden, vazife malulü olarak çalışmaya devam edenler birimlerinin faal görevleri dışında kalan diğer görevlerde sivil olarak çalıştırılır.

(3) Sosyal Güvenlik Kurumunca vazife malullüğü ile birlikte vazife malulü olarak çalışmaya devam edebileceğine karar verilenlerin talepleri halinde; Emniyet Hizmetleri Sınıfı personel idari polisliğe veya durumlarına uygun kadrolara, Emniyet Hizmetleri Sınıfı harici diğer hizmet sınıflarındaki personel ise durumlarına uygun kadrolara Genel Müdür onayı ile aktarılırlar. Psikiyatrik hastalıklar açısından D dilim sağlık şartlarını, tüm branşlar için E dilimi sağlık şartlarını taşıyan Emniyet Hizmetleri Sınıfı personel idari polisliğe aktarılamaz."

9. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, sosyal sigortalar ile genel sağlık sigortası bakımından kişileri güvence altına almak; bu sigortalardan yararlanacak kişileri ve sağlanacak hakları, bu haklardan yararlanma şartları ile finansman ve karşılanma yöntemlerini belirlemek; sosyal sigortaların ve genel sağlık sigortasının işleyişi ile ilgili usûl ve esasları düzenlemektir."

10. Aynı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun; sosyal sigortalar ile genel sağlık sigortasından yararlanacak kişileri, işverenleri, sağlık hizmeti sunucularını, bu Kanunun uygulanması bakımından gerçek kişiler ile her türlü kamu ve özel hukuk tüzel kişilerini ve tüzel kişiliği olmayan diğer kurum ve kuruluşları kapsar."

11. Aynı Kanun'un *"Vazife Malullüğü"* başlıklı 47/1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanlar için aşağıdaki hallerde vazife malûllüğü hükümleri uygulanır. 25 inci maddede belirtilen malûllük; sigortalıların vazifelerini yaptıkları sırada veya vazifeleri dışında idarelerince görevlendirildikleri herhangi bir kamu idaresine ait başka işleri yaparken bu işlerden veya kurumlarının menfaatini korumak maksadıyla bir iş yaparken ya da idarelerince sağlanan bir taşıtla işe gelişi ve işten dönüşü sırasında veya işyerinde meydana gelen kazadan doğmuş olursa, buna vazife malûllüğü ve bunlara uğrayanlara da vazife malûlü denir."

12. Aynı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların çözüm yeri"* başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

B. Yargı Kararları

13. 5510 sayılı Kanun'un iptali amacıyla açılan davada Anayasa Mahkemesi, 15/12/2006 tarihli ve E.2006/111, K.2006/112 sayılı kararı ile, anılan Kanun'un birçok maddesi ile birlikte bu Kanun'un yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine tabi olarak görev yapmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlilerini diğer sigortalılarla aynı sisteme tabi kılan (başta 4/c maddesi) hükümlerin iptaline karar vermiştir. Bu karardan sonra kabul edilen 17/04/2008 tarihli ve 5754 sayılı Kanun'la 5510 sayılı Kanun'da düzenlemeler yapılmış ve

anılan Kanun'a eklenen Geçici 1. ve Geçici 4. maddelerle, 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 1 Ekim 2008 tarihinden önce 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olanlar (memurlar ile diğer kamu görevlileri) ile bunların dul ve yetimleri hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı hüküm altına alınmıştır. 5754 sayılı Kanun'un kimi hükümlerinin iptali istemiyle açılan dava Anayasa Mahkemesinin 30/03/2011 tarihli ve E.2008/56, K.2011/58 sayılı kararı ile reddedilmiştir.

14. 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesinde yer alan *"...bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."* bölümünün iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusunda Anayasa Mahkemesi, 22/12/2011 tarihli ve E.2010/65, K.2011/169 sayılı kararı ile (RG. 25/01/2012, Sayı: 28184) davayı retle sonuçlandırmakla birlikte; söz konusu kararın Mahkememiz önündeki uyuşmazlığa ışık tutacak şekilde şu gerekçeye dayandırmıştır:

> *"...5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve bunların emeklileri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir. Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yeni sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulanan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır..."*

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

15. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 28/02/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı idare vekilinin anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmakla, usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

16. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

17. Dava, polis memuru olarak görev yapmakta olan davacının Elmadağ Polis Meslek Yüksekokulundaki eğitim döneminde bir sosyal faaliyet (paint-ball) esnasında gözünden yaralandığı ve malul kaldığından bahisle idari polis kadrosuna atanması istemiyle yaptığı başvurunun reddi üzerine kurum işleminin iptali ve özlük haklarının ödenmesi istemiyle açılmıştır.

18. 31/05/2006 tarihinde kabul edilen; ancak, 2008 yılında peyderpey yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanun, 506, 1479, 2925, 2926 ve 5434 sayılı Kanunlar kapsamındaki hizmet akdine göre ücretle çalışanlar (sosyal sigortalılar), kendi hesabına çalışanlar (Bağ-Kur'lular), tarımda kendi adına ve hesabına çalışanlar (tarım Bağ-Kur'luları), tarım işlerinde ücretle çalışanlar (tarım sigortalıları), devlet memurları ve diğer kamu görevlilerini (Emekli Sandığı iştirakçileri), geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme tabi tutmuş, beş farklı emeklilik rejimini aktüeryal olarak hak ve hükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplamıştır.

19. Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte

değerlendirilmesinden; vazife malullüğü yönünde bir karara bağlı bulunan idari polislik başvurusunun Sosyal Güvenlik Kurumunca incelenip buna göre işlem tesis edildiği,5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlem ve yapacağı muamelelerin*"idari işlem"* ve *"idari eylem"* niteliğini korumaya devam edeceği, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten sonra -eski adıyla- Emekli Sandığı iştirakçisi olan davacı tarafından açılan davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

20. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının başvurusunun kabulü ile Mardin 1. İdare Mahkemesince verilen görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile davalı idare vekilinin görev itirazının reddine ilişkin Mardin 1. İdare Mahkemesinin 22/01/2021 tarihli ve E.2020/183 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

28/02/2022tarihinde OY BİRLİĞİ ile KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer TOPAL	Birol SONER	Nilgün TAŞ	Doğan AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ	Ahmet ARSLAN